

ZBIERKA ZÁKONOV SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Ročník 1958

Vyhlásené: 28.12.1958 Časová verzia predpisu účinná od: 01.01.1959 do: 30.06.1969

Obsah tohto dokumentu má informatívny charakter.

84

Z á k o n

z 12. decembra 1958

o územnom plánovaní

Národné zhromaždenie Československej republiky sa uznieslo na tomto zákone:

Časť I

Základné ustanovenia

§ 1

Poslanie územného plánovania

(1) Územné plánovanie je sústavnou činnosťou, ktorá v súlade s úlohami a zámermi národohospodárskeho plánovania a na základe prieskumov prírodných, demografických, kultúrnych, ekonomických a technických podmienok rieši usporiadanie daného územia tak, aby sa vytvoril organický a ďalšieho rozvoja schopný celok, zabezpečil vzájomný súlad všetkých územných prvkov a spoločenských záujmov a tým i predpoklady pre harmonické uspokojovanie požiadaviek obyvateľov na prácu, bývanie, kultúru a zotavenie.

(2) Územné plánovanie zabezpečuje, aby vykonávanie zmien v usporiadaní území, predovšetkým investičnou činnosťou, sa dlhodobe a plánovite usmerňovalo podľa vopred stanovených zásad.

§ 2

Úlohy územného plánovania

(1) Územné plánovanie plní najmä tieto hlavné úlohy:

- a) vymedzuje výhľadove veľkosť a organizáciu sídlisk riešeného územia v súlade s výhľadovými úlohami jeho hospodárskeho a kultúrneho rozvoja;
- b) vymedzuje správnu veľkosť a rozvrhnutie plôch pozemkov pre všetky zložky osídlenia a pre ostatné účely na riešenom území s ohľadom na súčasnú i výhľadovú potrebu a na racionálne využitie zastavaných i nezastavaných plôch všetkého druhu;
- c) rieši umiestnenie a začlenenie jednotlivých účelových skupín výstavby a jednotlivých stavieb na riešenom území a zisťuje potrebu a rozsah vyvolaných investícií, ktoré podmieňujú úplné využitie a uplatnenie navrhovanej základnej výstavby, prípadne určuje ich umiestnenie;
- d) určuje nutné asanačné alebo rekonštrukčné zásahy do jestvujúceho stavu územia;
- e) vymedzuje chránené územia alebo objekty a ochranné pásma a zabezpečuje ochranu územia, objektov alebo pásiem vymedzených podľa osobitných predpisov;
- f) navrhuje účelné časové poradie výstavby a iných opatrení nevyhnutných na dosiahnutie usporiadania územia podľa územného plánu.

(2) Pri riešení úloh územného plánovania sú kompetentné orgány povinné

- a) dbať na vytváranie priaznivých územných podmienok pre rozvoj výrobných síl,
- b) dbať na vytváranie zdravého, krásneho a pohodlného prostredia pre život a prácu obyvateľov, o zachovanie, využitie a rozmnoženie hmotných a kultúrnych hodnôt na riešenom území, ako aj o ochranu daného prostredia pred nežiadúcimi zásahmi, vplyvmi a dôsledkami hospodárskej alebo inej činnosti a o odstránenie závad touto činnosťou spôsobených,
- c) umožňovať najúčelnejšie využitie prírodných podmienok riešeného územia,
- d) uplatňovať zásadu najvyššej hospodárnosti a najnovšie poznatky pokrokovej vedy a techniky,
- e) dbať o ochranu nerastného bohatstva a pôdohospodárskej pôdy.

(3) Kompetentné orgány sú pri riešení úloh územného plánovania povinné dbať na záujmy obrany štátu.

§ 3

Východiskové podklady územného plánovania

(1) Základným východiskovým podkladom pre územné plánovanie sú výhľadové plány hospodárskeho a kultúrneho rozvoja jednotlivých oblastí vypracované v rámci štátneho plánu rozvoja národného hospodárstva, ako i perspektívne štúdie a rozborov orgánov hospodárskeho plánovania objasňujúce postavenie a funkciu jednotlivých krajov, okresov, prípadne iných územných celkov v národnom hospodárstve a základné zameranie ich ďalšieho rozvoja a výstavby. Územné plánovanie sa pri riešení svojich úloh opiera aj o výhľadové plány rozvoja jednotlivých odvetví národného hospodárstva a preberá ich zásady v rozsahu vymedzenom ich schválením a ďalej sa opiera o generálne plány rozvoja banských revírov, výhľadové štúdie a generálne riešenie jednotlivých stavieb na riešenom území.

(2) Smerným plánom pre základné vodohospodárske opatrenia pri územnom plánovaní je štátny vodohospodársky plán. Pokiaľ boli vypracované pre niektoré ďalšie hospodárske úseky osobitné plány (štátny cestný plán, generálny plán zveľadenia poľnohospodárskeho, lesného a vodného hospodárstva a i.), používa územné plánovanie tieto plány ako podklad pre riešenie základných otázok a preberá ich zásady v rozsahu vymedzenom ich schválením.

(3) Popri podkladoch získaných z národohospodárskeho plánovania si územné plánovanie obstaráva pre riešenie svojich úloh vlastné podklady vykonávaním všestranného prieskumu riešeného územia, rozborom vzťahu plánovaných opatrení k súčasnému usporiadaniu, možnostiam a výhľadovým potrebám riešeného územia a skúmania podmienok, ako i dôsledkov realizácie zamýšľaných opatrení v území.

Časť II

Územné plány

§ 4

Druhy územných plánov

Podľa povahy riešených úloh sa vypracúvajú:

- a) územné plány rajónov,
- b) územné plány sídlisk,
- c) zastavovacie plány.

§ 5**Územné plány rajónov**

(1) Územné plány rajónov sa vypracúvajú pre vopred určené hospodársky a kultúrne významné záujmové územia (rajóny), pre ktoré je potrebné na uskutočnenie dôležitých investícií alebo iných plánovaných opatrení ustanoviť dlhodobé zásady a podmienky ich sústavnej výstavby alebo prestavby.

(2) Územné plány rajónov riešia na danom území súborne umiestnenie, vzájomné vzťahy a usporiadanie všetkých doterajších i novonavrhovaných funkčných celkov, ktoré toto územie vytvárajú (sídliisk, ťažobných, priemyslových, poľnohospodárskych a iných závodov, vodohospodárskych, dopravných, energetických a iných diel a zariadení, lesov a plôch určených na zalesnenie a ostatných významných prvkov prírody a krajiny).

(3) Územnými plánmi rajónov sa rieši aj umiestnenie jednotlivých významných stavieb alebo ich súborov mimo územia sídlisk, ak nemožno podmienky a dôsledky umiestnenia navrhovanej stavby riešiť inými prostriedkami územného plánovania.

§ 6**Územné plány sídlisk**

(1) Územné plány sídlisk sa vždy vypracúvajú pre výstavbu nových a pre celkovú rekonštrukciu alebo dostavbu jestvujúcich sídlisk, ktoré v dôsledku výhľadove plánovaného rozvoja výrobných síl vyžadujú podstatné prebudovanie, rozšírenie alebo asanáciu.

(2) Podľa potreby sa územné plány sídlisk vypracúvajú na účely dlhodobého rozvoja celých sídlisk alebo ich častí určených na výrobné, obytné alebo iné účely, ak to vyžadujú úlohy štátneho plánu rozvoja národného hospodárstva alebo iné dôležité hospodárske či kultúrne záujmy.

(3) Územné plány sídlisk ustanovujú súborne zásady a podmienky dlhohodovej výstavby a prestavby celého sídliska alebo jeho funkčné a výtvarne ucelenej časti z hľadiska umiestnenia, usporiadania a vzájomných vzťahov všetkých doterajších i novonavrhovaných skladobných prvkov vytvárajúcich dané sídlisko (obytné časti sídliska, územie určené na umiestňovanie priemyslových, poľnohospodárskych a iných závodov, dopravné, energetické, vodovodné, kanalizačné a iné siete a zariadenia, verejná zeleň a pod.).

(4) Územné plány sídlisk sa vypracúvajú ako

- a) smerné územné plány, a to pre celé územie sídliska a jeho záujmové územie,
- b) podrobné územné plány, a to pre ucelenú časť územia sídliska, pri malých sídliskách aj pre celé ich územie.

(5) Podrobné územné plány sa vypracúvajú spravidla na základe smerných územných plánov. Výkonný orgán príslušného krajského národného výboru môže v odôvodnených prípadoch povoliť vypracovanie podrobného územného plánu bez predchádzajúceho vypracovania a schválenia smerného územného plánu.

(6) Sídliskom sa rozumie každá jednotka osídlenia, ktorá sa skladá zo zoskupených trvalých ľudských obydlií (včítane do nej začlenených výrobných zariadení a nevyhnutného občianskeho a technického vybavenia) a tvorí uzavreté a od iných jednotiek osídlenia priestorovo oddelené prostredie pre spoločenský život obyvateľov (mesto, dedina, osada, aj keď nie je samostatnou správnu jednotkou).

§ 7**Zastavovacie plány**

(1) Pri stavbách, ktorých dokumentácia je schvaľovaná podľa predpisov o dokumentácii stavieb, sa vypracúvajú zastavovacie plány v rozsahu určenom týmito predpismi a v súlade s územným rozhodnutím o umiestení jednotlivých stavieb alebo ich súborov.

(2) Zastavovacie plány určujú presné polohové a výškové situovanie všetkých budov, objektov a zariadení a ich zapojenie na obdobné budovy, objekty a zariadenia mimo projektovanej stavby, prípadne aj etapy stavby; ďalej riešia všetky výškové a sadové úpravy územia.

§ 8**Obstarávanie územných plánov**

(1) Územné plány sa vypracúvajú na základe východiskových podkladov (§ 3).

(2) Územné plány rajónov a sídlisk s výnimkou uvedenou v odseku 3 obstarávajú výkonné orgány krajských národných výborov.

(3) Územné plány sídlisk poľnohospodárskeho charakteru obstarávajú výkonné orgány okresných národných výborov.

(4) Orgány uvedené v odsekoch 2 a 3 zodpovedajú za vykonanie prípravných prác pre územné plány rajónov a sídlisk a za vypracovanie návrhov týchto plánov projektovými organizáciami.

(5) Hlavné úlohy, zásady a požiadavky pre vypracovanie jednotlivých územných plánov rajónov a sídlisk určujú rady národných výborov, ktorých výkonné orgány tieto plány obstarávajú, po prejednaní v radách zúčastnených národných výborov.

(6) Zastavovacie plány obstarávajú investori podľa predpisov o dokumentácii stavieb.

§ 9**Schvaľovanie územných plánov rajónov a sídlisk a konanie o nich**

(1) Územné plány rajónov a sídlisk s výnimkou uvedenou v odseku 3 schvaľujú rady krajských národných výborov, pokiaľ si ich schválenie nevyhradí vláda. Návrhy územných plánov, ktorých schválenie si vyhradila vláda, predkladajú na schválenie rady krajských národných výborov.

(2) Návrhy územných plánov schvaľovaných podľa odseku 1 sa musia pred predložením na schválenie prejednať v radách dotknutých okresných národných výborov, a ak ide o územné plány sídlisk, aj v radách dotknutých miestnych národných výborov.

(3) Územné plány sídlisk poľnohospodárskeho charakteru schvaľujú rady okresných národných výborov, pokiaľ si ich schválenie nevyhradila rada krajského národného výboru alebo vláda; pred predložením na schválenie musia sa prejednať v radách dotknutých miestnych národných výborov.

(4) Konanie o územných plánoch rajónov a sídlisk vedú výkonné orgány národných výborov, ktorých rady tieto plány schvaľujú (odseky 1 a 3); prejednaním jednotlivých otázok môžu poveriť výkonné orgány národných výborov nižších stupňov. Ak si vyhradila schválenie územného plánu vláda, vedie konanie o ňom výkonný orgán krajského národného výboru.

(5) V konaní o územných plánoch rajónov a sídlisk prejednávajú a dohodnú výkonné orgány kompetentných národných výborov navrhované riešenia týchto plánov so všetkými dotknutými orgánmi štátnej správy. Výkonné orgány kompetentných národných výborov prejednávajú jednotlivé

riešenia územných plánov aj s dotknutými organizáciami socialistického sektora a oboznámi vhodnou formou ostatné organizácie a občanov so základnými zámermi a návrhmi územných plánov. Pri vypracúvaní a schvaľovaní územných plánov rajónov a sídlisk prihliadnu uvedené výkonné orgány k pripomienkam organizácií a občanov.

(6) Územné plány rajónov a sídlisk sa schvaľujú ako celok. Pri schválení sa musí pre každý územný plán určiť, ktoré jeho časti alebo riešenia sú v rámci celkove schváleného pojatia záväzné pre spracovanie územných plánov nižšieho stupňa a pre územné rozhodnutie. Ostatné časti alebo riešenia územných plánov sa schvaľujú ako orientačné smernice pre ďalšie územné plánovacie práce a pre usmerňovanie výstavby v území.

§ 10

Preverovanie zastavovacích plánov

Zastavovacie plány musia sa pred schválením orgánmi kompetentnými podľa predpisov o dokumentácii stavieb preveriť z hľadiska územného plánovania výkonnými orgánmi okresných národných výborov. Preverenie zastavovacích plánov je súčasťou konania o vydaní rozhodnutia o prípustnosti stavby. Ak vedie toto konanie iný orgán než výkonný orgán okresného národného výboru, je povinný obstarat stanovisko výkonného orgánu okresného národného výboru z hľadiska územného plánovania a pojať jeho podmienky do rozhodnutia o prípustnosti stavby.

Časť III

Územné rozhodnutia

§ 11

Druhy územných rozhodnutí

(1) Pre riešenie jednotlivých otázok v odbore územného plánovania vydávajú výkonné orgány kompetentných národných výborov územné rozhodnutia. V územných rozhodnutiach sa určujú podmienky pre projektovú prípravu stavieb a pre vykonanie požadovaných zmien v území, prípadne pre ochranu dôležitých záujmov v území.

(2) Územným rozhodnutím sa rozhoduje najmä:

- a) o umiestení jednotlivých stavieb alebo ich súborov,
- b) o vymedzení chránených území a objektov a ochranných pásem v prípadoch, keď táto pôsobnosť neprislúcha podľa osobitných predpisov iným orgánom,
- c) o stavebnej uzávere,
- d) o zmenách vo využití pozemkov.

(3) Územné rozhodnutia vydáva výkonný orgán okresného národného výboru, pokiaľ si výkonný orgán krajského národného výboru nevyhradil vydanie územného rozhodnutia uvedeného v odseku 2 písm. a) a b).

(4) Výkonné orgány miestnych národných výborov, ktorým sa zverila pôsobnosť stavebných úradov I. stupňa, vykonávajú na nimi spravovanom území pôsobnosť výkonných orgánov okresných národných výborov podľa odseku 3. Vykonávacie predpisy určujú, v ktorých prípadoch budú túto pôsobnosť vykonávať výkonné orgány miestnych národných výborov, ktorým sa nezverila pôsobnosť stavebných úradov I. stupňa.

(5) Ak ide o územné rozhodnutie v obvode niekoľkých výkonných orgánov národných výborov, vydá rozhodnutie najbližšie spoločne nadriadený orgán. Tento orgán môže určiť, že rozhodnutie vydá niektorý z podriadených výkonných orgánov národných výborov.

§ 12**Podklady pre územné rozhodnutie**

(1) Podkladom pre územné rozhodnutie sú schválené územné plány rajónov a sídlisk.

(2) Ak sa neschválil pre príslušné územie územný plán alebo ak nevyžaduje povaha riešenej úlohy predchádzajúce vypracovanie a schválenie územného plánu, musí výkonný orgán kompetentného národného výboru dbať na východiskové podklady pre územné plánovanie (§ 3), prípadne obstaráť pre územné rozhodnutie iné podklady v rozsahu nevyhnutnom na riešenie danej otázky (územné plánovacie štúdie a návrhy, rozbor a bilancie, miestne vyšetrenia, výsledky prejednávania jednotlivých otázok s kompetentnými orgánmi štátnej správy a s účastníkmi konania o územnom rozhodnutí a pod.).

(3) O rozsahu nevyhnutných podkladov a o spôsobe ich zabezpečenia podľa odseku 2 rozhodne výkonný orgán národného výboru kompetentný na vydanie územného rozhodnutia podľa povahy a zložitosti danej úlohy.

§ 13**Konanie o územnom rozhodnutí**

(1) Pre konanie o územnom rozhodnutí platia všeobecné predpisy o konaní vo veciach správnych, pokiaľ vykonávacie predpisy neustanovujú niečo iné.

(2) Územné rozhodnutia vydávajú orgány kompetentné podľa § 11 ods. 3 až 5 po predchádzajúcom prejednaní so všetkými orgánmi štátnej správy, ktorých záujmy sú týmto rozhodnutím dotknuté.

Časť IV**Spoločné a záverečné ustanovenia****§ 14****Vstup na pozemky a náhrada škody**

(1) Vstupovať na cudzie pozemky pre vykonanie prieskumu a iných prác na účely územného plánovania alebo na výkon dozoru nad dodržiavaním schválených územných plánov a platných územných rozhodnutí, pokiaľ tieto práce možno vykonať len na mieste samom, možno len na základe osobitného povolenia, pokiaľ na to nie je potrebné povolenie podľa osobitných predpisov.

(2) Povolenie pre vstup na cudzí pozemok podľa odseku 1 vydáva výkonný orgán národného výboru, ktorý v danom prípade vedie príslušné konanie o územnom pláne alebo územnom rozhodnutí, prípadne ktorý vykonáva výkon dozoru; v naliehavých prípadoch môže povolenie vydať kompetentný výkonný orgán miestneho národného výboru. Povolenie pre vstup na pozemky vojenskej správy vydáva výkonný orgán národného výboru po predchádzajúcom súhlase vojenskej správy.

(3) Osoby oprávnené vstupovať na cudzí pozemok sú povinné dbať, aby ich prácami nevznikli na pozemku škody, ktorým možno zabrániť, a zachovať mlčanlivosť voči nepovolanej osobám o skutočnostiach, o ktorých sa dozvedeli pri svojej činnosti.

(4) Náhradu za spôsobenú škodu poskytne orgán, ktorý poverené osoby vyslal. Ak nedôjde k dohode o výške náhrady škody, rozhodne o nej výkonný orgán okresného národného výboru.

§ 15**Súčinnosť iných orgánov**

Orgány hospodárskeho plánovania, ostatné orgány štátnej správy, vedecké inštitúcie a ústavy spolupracujú v svojej pôsobnosti s orgánmi, ktoré vedú konanie o územných plánoch a o územných rozhodnutiach a poskytujú im všetky národohospodárske, technické a iné podklady nevyhnutné na riešenie danej úlohy.

Splnomocňovacie a záverečné ustanovenia**§ 16**

(1) Podrobnejšie predpisy na vykonanie tohto zákona vydá Štátny výbor pre výstavbu. Tieto predpisy najmä

- a) ustanovia zásady pre podrobnejšie členenie, náplň a spôsob spracovania jednotlivých druhov územných plánov, pre ich prejednávanie, schvaľovanie a evidenciu,
- b) vymedzia obsah územných rozhodnutí a postup pri ich vydávaní,
- c) určia spôsob, ako zabezpečiť trvalý súlad územných plánov s plánmi rozvoja národného hospodárstva,
- d) ustanovia zásady pre obstarávanie podkladných máp a prieskumov a pre ich evidenciu.

(2) Vykonávacie predpisy môžu určiť odchýlky pre vydávanie územných rozhodnutí o umiestňovaní niektorých stavieb a pre preverovanie ich zastavovacích plánov, prípadne určiť, v ktorých prípadoch možno upustiť od vydávania územných rozhodnutí o umiestnení stavby alebo od preverovania zastavovacích plánov; tieto predpisy môžu tiež určiť odchýlky od konania o územných plánoch, ak to vyžadujú záujmy zachovania štátneho alebo hospodárskeho tajomstva alebo záujmy obrany štátu.

§ 17

(1) Zrušujú sa:

- a) §§ 1 až 8, 15 až 19, 21, 22, 24 a 25 zákona č. 280/1949 Zb. o územnom plánovaní a výstavbe obcí,
- b) vládne nariadenie č. 51/1950 Zb. o územnom plánovaní obcí,
- c) časť I, časť II (s výnimkou § 9), časť III, časť X, časť XI a časť XIII vládneho nariadenia č. 93/1950 Zb. o výstavbe obcí,
- d) § 2 vládneho nariadenia č. 57/1953 Zb. o pôsobnosti Ministerstva vnútra v odbore územného plánovania a výstavby obcí a v odbore starostlivosti o technické služby národných výborov v znení vládneho nariadenia č. 77/1953 Zb.

(2) Nedotknuté zostávajú predpisy upravujúce pôsobnosť osobitných orgánov štátnej správy pri riešení otázok, ktoré majú vzťah k územnému plánovaniu; orgány, ktoré sú podľa týchto predpisov kompetentné vykonávať opatrenia dotýkajúce sa územného plánovania, sú povinné dbať na zásady obsiahnuté v schválených územných plánoch alebo dohodnutých s orgánmi územného plánovania.

§ 18

Tento zákon nadobúda účinnosť 1. januárom 1959. Vykonajú ho všetci členovia vlády.

Novotný v. r.

Fierlinger v. r.

Široký v. r.

Dolanský v. r.

Kopecký v. r.

Inž. Jankovcová v. r.

Barák v. r.

Inž. Šimunek v. r.

Dr. Kyselý v. r.

Plojhar v. r.

Dr. Šlechta v. r.

Bakuľa v. r.

David v. r.

Ďuriš v. r.

Krajčír v. r.

Krosnář v. r.

Machačová v. r.

Dr. Nejedlý v. r.

Poláček v. r.

Tesla v. r.

Uher v. r.

Beran v. r.

Jonáš v. r.

Reitmajer v. r.

Dr. Škoda v. r.

Inž. Černý v. r.

Dvořák v. r.

Dr. Kahuda v. r.

Generálplukovník Lomský v. r.

Dr. Neuman v. r.

Ouzký v. r.

Pospíšil v. r.

Inž. Púčik v. r.

Dr. Vlasák v. r.

